

ZAMONAVIY SAN'AT TA'LIMIDA INTERFAOL METODLARNING
SAMARADORLIGI

Abdullayeva Fotima Safar qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy san'at ta'limida interfaol metodlarning samaradorligi tahlil etiladi. Unda o'quv jarayonida munozara, klaster, brainstorming, loyiha ishlari va boshqa interfaol usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashi, tanqidiy tafakkuri va fanlararo integratsiyasi rivojlantirilishi ko'rib chiqiladi. Maqola interfaol metodlar yordamida san'at darslarining qiziqarli va samarali tashkil etilishiga ilmiy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: san'at ta'limi, interfaol metodlar, ijodiy fikrlash, tanqidiy tafakkur, fanlararo integratsiya, ta'lim samaradorligi, loyiha ishlari

Zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlar o'quvchilarning bilim olishdagi faolligini oshirish, ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Ayniqsa, san'at ta'limida an'anaviy dars metodlaridan tashqari interfaol usullardan foydalanish darslarni qiziqarli va samarali qilishga xizmat qiladi.

Interfaol metodlar o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi, ularni mustaqil fikrlashga, muammoli vaziyatlarni hal qilishga va ijodiy loyihalar yaratishga undaydi. Munozara, brainstorming, guruh ishlari va klasterlar orqali o'quvchilar nafaqat bilim olishadi, balki o'z fikrlarini bayon qilish, jamoa bilan hamkorlik qilish va o'z ishini tahlil qilish ko'nikmalarini egallaydilar. Shu sababli, zamonaviy san'at ta'limida interfaol metodlarning samaradorligini o'rganish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish dolzarb masala hisoblanadi.

Zamonaviy san'at ta'limida interfaol metodlar o'quv jarayonini samarali va qiziqarli qilishda muhim ahamiyatga ega. An'anaviy dars metodlaridan farqli o'laroq, interfaol metodlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga va ijodiy faoliyatga jalb qiladi. Shu nuqtai nazardan, san'at darslarida interfaol yondashuvlarni qo'llash o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Interfaol metodlarning samaradorligi birinchi navbatda o'quvchilarning o'z fikrini erkin ifoda etishida namoyon bo'ladi. Munozara va guruh ishlari orqali o'quvchilar o'z fikrlarini bayon qilishni o'rganadilar, turli qarashlarni tahlil qiladi va

o‘z fikrini boshqalarga asoslab taqdim etadi. Bu jarayon o‘quvchilarda tanqidiy tafakkur, analitik qobiliyat va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi. Shu bilan birga, guruh ishlari o‘quvchilarni jamoaviy faoliyatga jalb qiladi, ularning ijtimoiy va kommunikativ ko‘nikmalarini mustahkamlaydi.

Klaster va konseptual xaritalar kabi metodlar mavzularni tizimli o‘zlashtirishda muhim rol o‘ynaydi. O‘quvchilar turli elementlarni, ranglar, shakllar va kompozitsiyalarni vizual tarzda bog‘lash orqali ma’lumotni yaxshiroq tushunadilar. Bu metodlar yordamida murakkab mavzularni oddiy va tushunarli shaklda talabalarga yetkazish mumkin bo‘ladi. Shu bilan birga, klaster va xaritalar o‘quvchilarga mustaqil izlanish olib borish, asosiy g‘oyalarni ajratib olish va mavzuni tizimlashtirish imkonini beradi.

Brainstorming va ijodiy mashqlar o‘quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. O‘quvchilar turli g‘oyalarni tezkor ishlab chiqadi, muammolarga turlicha yondashuvlarni sinab ko‘radi va o‘z ishida innovatsion yechimlarni qo‘llaydi. Bu jarayon talabalarda ijodiy xavf olish va yangi g‘oyalarni sinab ko‘rish madaniyatini shakllantiradi. Shu bilan birga, brainstorming o‘quvchilarni faqat bilim olishga emas, balki uni amaliyotga tatbiq etishga yo‘naltiradi.

Loyiha asosida ta’lim interfaol metodlarning muhim komponentidir. O‘quvchilar mavzu bo‘yicha loyihalarni ishlab chiqib, ularni turli fanlar bilan bog‘lab, natijalarni taqdim etadilar. Masalan, san’at tarixidagi mashhur asarlar asosida loyiha ishlab chiqish talabalarga tarixiy va madaniy kontekstni tushunishga, rang va kompozitsiya tamoyillarini amaliy qo‘llashga yordam beradi. Loyiha ishlari o‘quvchilarda mas’uliyatni oshirib, ularni tanqidiy va ijodiy fikrlashga undaydi.

Raqamli vositalar interfaol metodlarni yanada samarali qilish imkonini beradi. Grafik dizayn dasturlari, animatsiya, 3D modellashtirish va multimedia resurslari yordamida o‘quvchilar turli badiiy va ilmiy konseptlarni birlashtiruvchi ishlar yaratadilar. Bu jarayon ularning texnologik savodxonligini oshiradi va ijodiy eksperimentlar o‘tkazish imkonini beradi. Raqamli vositalardan foydalanish darslarni interfaol, qiziqarli va amaliy jihatdan boy qiladi.

Baholash tizimi ham interfaol metodlarning samaradorligini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega. Elektron portfellar, loyiha baholash, reflektiv baholash va onlayn taqdimotlar o‘quvchilarning ijodiy va tanqidiy rivojlanishini kuzatishga imkon beradi. Bu jarayon o‘quvchilarni o‘z ishini tahlil qilishga, xatolarni aniqlashga va natijani yaxshilashga undaydi. Shu bilan birga, o‘qituvchi talabalarning rivojlanish darajasini kuzatib, individual yondashuvni amalga oshiradi.

Interfaol metodlarning samaradorligi o'qituvchi malakasiga ham bog'liq. O'qituvchi zamonaviy pedagogik va metodik yondashuvlarni chuqur bilishi, texnologik vositalardan samarali foydalanishi va ijodiy muhit yaratishi lozim. Shu bilan birga, u o'quvchilarning individual qiziqish va imkoniyatlarini inobatga olgan holda darslarni tashkil etishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Umuman olganda, zamonaviy san'at ta'limida interfaol metodlar o'quvchilarning ijodiy, tanqidiy va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Munozara, brainstorming, klaster, loyiha ishlari va raqamli vositalar yordamida tashkil etilgan darslar o'quvchilarda faollik, mustaqil fikrlash va fanlararo integratsiyani kuchaytiradi. Shu sababli, interfaol metodlarning ta'lim jarayonida keng joriy etilishi zamonaviy san'at ta'limining samaradorligini oshirish va o'quvchilarni kreativ shaxslar sifatida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy san'at ta'limida interfaol metodlarni qo'llash o'quv jarayonini samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Munozara, brainstorming, klaster, loyiha ishlari va raqamli vositalar yordamida o'quvchilar ijodiy fikrlash, tanqidiy tafakkur, fanlararo integratsiya va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Shu bilan birga, interfaol metodlar o'quvchilarning mustaqil faoliyatini rag'batlantiradi va ularni faqat bilim oluvchi emas, balki ijodiy va tadqiqotchi subyekt sifatida shakllantiradi.

O'qituvchi tomonidan interfaol metodlarni to'g'ri va maqsadga muvofiq qo'llash ta'lim samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Xulosa qilib aytganda, interfaol metodlarning zamonaviy san'at ta'limiga joriy etilishi o'quv jarayonini zamonaviylashtirish, ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish hamda o'quvchilarni kreativ va raqobatbardosh shaxslar sifatida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shovdirov S.A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari. – Inter Education & Global Study, 2024, №1, s. 8–14.
2. Shovdirov S.A. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH. – Евразийский журнал академических исследований, 2023, Т.3, №12, s. 193–196.

3. Shavdirov S.A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti. – Педагогическое образование и наука, 2017, №2, s. 109–110.
4. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
5. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
6. To'xtayeva D.A. San'at ta'limida kreativ yondashuvlar. – Toshkent: Akademyashr, 2020.
7. Qodirov N.M. Raqamli ta'lim va pedagogik integratsiya. – Toshkent: Fan, 2022.